

BOOM!NG AMERSFOORT TIEN JAAR BOUWEN IN DE STAD

Vakjuryrapport

BOOM!NG AMERSFOORT TIEN JAAR BOUWEN IN DE STAD

Vakjuryrapport Boom!ng Amersfoort, tien jaar bouwen in de stad.

Aanleiding voor het instellen van de vakjuryprijs 'Boom!ng Amersfoort, tien jaar bouwen in de stad' ligt in het feit dat, met de tentoonstelling 'Boom!ng Amersfoort, te zien in Kunsthal KAdE van 27 februari tot en met 25 april 2010, een serie van vijf tentoonstellingen Architectuurprijs Amersfoort wordt afgerond. In 2001 is de reeks tentoonstellingen Architectuurprijs Amersfoort gestart, omdat Amersfoort in die periode als groeistad een enorme bouwactiviteit liet zien, zowel binnenstedelijk als in de wijken. Daarbij kon tegelijkertijd geconstateerd worden dat architecten vanuit het hele land, maar ook van over de landsgrenzen in Amersfoort bouwden.

Aan deze vier tentoonstellingen Architectuurprijs Amersfoort, die tweejaarlijks plaatsvonden, was een publieksprijs gekoppeld. Tweejaarlijks werden tien bijzondere architectuur- en stedenbouwprojecten uitgelicht. Daarbij werd aan het publiek de mogelijkheid geboden te stemmen op de favoriet. Uit alle jaren is telkens een publiekswinnaar gekomen, vier in totaal.

Met de tentoonstelling Boom!ng Amersfoort is de reeks gecompleteerd. Aan het publiek is ook in deze laatste, afsluitende tentoonstelling de gelegenheid geboden om te stemmen op een van de tien nieuw opgeleverde genomineerde projecten van de afgelopen twee jaar.

Gezien het jubileum- en afsluitende karakter van deze vijfde tentoonstelling is in Kunsthal KAdE is ook een totaal overzicht getoond van de vijftig projecten die in tien jaar in Amersfoort zijn opgeleverd vanaf 2001. Daarbij is een vakjury samengesteld, bestaande uit een college van Nederlandse stadsarchitecten, die over het totaal van vijftig projecten uit tien jaar heeft geoordeeld.

De vakjury

Max van Aerschot, stadsbouwmeester Haarlem

Wybe Nauta, stadsarchitect Assen

Ton Schaap, stadsstedenbouwer Enschede

Noud de Vreeze, stadsarchitect Amersfoort

Juryvoorzitter: Johanna van der Werff, KAdE Architectuurcentrum Amersfoort

Protocol Vakjurybeoordeling in het kader van de tentoonstelling
Boom!ng Amersfoort, tien jaar bouwen in de stad

De jurering voor Boom!ng Amersfoort bestond uit meerdere fasen en verliep volgens onderstaand protocol.

De eerste selectie vond plaats op vrijdag 19 maart 2010 in de tentoonstelling Boom!ng Amersfoort, tien jaar bouwen in de stad, in Kunsthal KAdE, op basis van het tentoongestelde materiaal en toegevoegde informatie over de projecten. Van sommige projecten was weinig tot geen aanvullende informatie aanwezig. De selectie vond in die gevallen plaats op basis van de enkele foto in de tentoonstelling.

Als beoordelingscriteria golden, voor zover mogelijk op basis van het aanwezige materiaal:

- Materiaalgebruik, detaillering
- Vorm versus functie
- Context
- 'Mooi/ lelijk'
- Originaliteit
- Duurzaamheid (zowel in materiaal als qua culturele waarde)

Deze eerste selectie heeft geresulteerd in een groslijst van 23 projecten.

De tweede selectie vond plaats op maandag 22 maart 2010. Alle geselecteerde 23 projecten zijn op die dag bezocht en op locatie beoordeeld.

De individuele vakjuryleden hebben naar aanleiding van deze 'locatiedag' ieder een lijst van vijf favorieten opgesteld. De vakjuryvoorzitter heeft deze vijf in hun stemverhouding getoetst en de definitieve lijst van vijf bepaald op basis van 'meeste stemmen'.

Deze lijst van vijf is met de vakjuryleden gecommuniceerd met het verzoek hierover een inhoudelijk oordeel te geven. De vakjuryvoorzitter heeft uit de individuele inbreng van de vakjuryleden een eerste concept-juryrapport samengesteld, dat aan de juryleden ter goedkeuring is voorgelegd. Na goedkeuring is het definitieve rapport door de vakjuryvoorzitter vastgesteld.

Bekendmaking van het vakjury-oordeel is op 16 april 2010, om 17 uur in Kunsthal KAdE.

Tegelijkertijd met de keuze van de vakjury wordt ook het publieksjury-oordeel over de laatste tien genomineerde projecten bekendgemaakt.

Vakjuryrapport

1 Revitalisering wijkdeel

Adres: Willem Barentszstraat e.o. Kruiskamp

Architect: Steenhuis Bukman Architecten, Delft (Roelf Steenhuis)

Stedenbouwkundig plan en groenplan: Atelier Quadrat, Rotterdam (Roy Bijhouwer en Paul Agterberg)

Knap stedenbouwkundig plan met sterke architectonische uitwerking. Dit project geeft antwoord op een belangrijke actuele opgave waarbij alle niveaus van ontwerp van belang zijn.

De stedenbouwkundige inpassing laat een grote gevoeligheid zien voor de stedelijke structuur waarin het project moest worden opgenomen. Men is daar, met respect voor de Zuiderhoekse stedenbouw en met een heel aandachtig gedetailleerd openbaar gebied, zeer goed in geslaagd. Ook lastige programmaonderdelen zijn als vanzelfsprekend vormgegeven. Het bewoningsconcept, waaronder toegangen, de stallingen van auto's, afscherming privé-/ buitenruimten, zijn afgestemd op de eisen van de tijd, waarbij goed wordt aangesloten op de 'wederopbouw-stedenbouw' van Zuiderhoek en op een goede manier een parkrand is gecreëerd, zonder dat 'zwarte gaten' zijn ontstaan.

Verkaveling en bouwblokken passen qua positionering, maat en stijl goed in de structuur en de verschillende karakters van de aansluitende buurten. De openbare ruimte is verzorgd en gevarieerd, en sluit mooi aan op de plinten van de bouwblokken. De gevelbeelden zijn modern en bescheiden, maar met grote precisie en zorg voor details en aansluitingen ontworpen. De noordoost punt van het complex geeft op een niet overdreven wijze identiteit aan het complex. Het project laat een kwaliteitsnorm zien die tot in detail voorbeeldig is. Er is sprake van zorgvuldige en samenhangende detaillering, goede mix van traditioneel baksteengebruik en nieuwe materialen zoals het beeldbepalende gebruik van glas, dat het project ondanks de schaal ervan, een transparantie geeft. Door de gevarieerde invulling van het gebied heeft elk woonblokje een eigen identiteit gekregen in samenhang met de rest.

Het project behoort naar de mening van de jury niet tot het toekomstig erfgoed. Het is eerlijke architectuur, zonder modieuze trekjes, robuust maar niet onderscheidend. Wel is men er met deze invulling in geslaagd een sociaal duurzaam stuk stad toe te voegen op een plek die voorheen problematisch was, waarmee het project een grote maatschappelijke relevantie heeft.

Het complex heeft een duidelijke voorbeeldfunctie voor andere revitaliseringprojecten.

2 Ontvangstgebouw gedenkplaats Kamp Amersfoort

Adres: Laan 1914

Architect: INBO Woudenberg (Peter van Woerkom, Erik Seur)

Landschapsarchitectuur: Adviesbureau Haver Droeze BNT (Dick Haver Droeze)

Het Ontvangstgebouw gedenkplaats Kamp Amersfoort is nauwelijks los te zien van de lading van de plek. De architect en landschapsarchitect zijn met de gevoeligheid van de plek zeer goed omgegaan. Het gebouw is aanwezig, maar zeer terughoudend, door zijn materiaalgebruik dat door tijdsinvloeden verandering ondergaat, de sobere detaillering en goede inpassing. Doordat het gebouw als het ware uit de aarde oprijst, maar daar vooral onderdeel vanuit maakt, vormt het een markering van een beladen plek. Het project is prachtig ondergeschikt aan de omgeving en is van een in zichzelf gekeerde schoonheid. Op deze manier geeft het op passende wijze uitdrukking aan de verschrikkingen die hier plaats hebben gehad.

Het eerste ontwerp werd door de opdrachtgever onmiddellijk omarmd en begrepen. In dit licht kan opgemerkt worden dat er bij de eerste overleggen tussen architect en opdrachtgever geen programma was, noch enige duidelijkheid over het budget (bron: documentatie INBO). Sterker nog, bij de opdrachtgever bestond indertijd nog weinig meer dan het idee dat er op deze beladen plek een bezoekerscentrum zou moeten komen.

Wel zijn er enige kritische opmerkingen:

Naar de mening van een deel van de vakjury overtuigt het samenspel met de wachttorens niet echt. Ook is er sprake van een moeilijke confrontatie met aangrenzende kavel.

3 Crematorium Rusthof

Adres: Dodeweg 31

Architect: EGM architecten bv Rotterdam (Arnold Sikkel)

Crematorium Rusthof is een goede aanvulling in contrast tot het oorspronkelijke gebouw van Van der Tak. De vormgeving heeft een tijdloos karakter uit. Het crematorium toont een afleesbare relatie tussen de functie afscheid nemen enerzijds en de vorm van gebouw en tuinontwerp anderzijds.

Het lichte, witte gebouw vormt, met de dunne kolommen, in alles de wederhelft van de donkere baksteenbouw.

Hierdoor is er een contrastrijke relatie met het oude gebouw van Van der Tak, de begraafplaats, waarbij beide hun eigen karakter hebben behouden. De positionering aan het 'plein' tegenover de Russische erebegravingplaats versterkt het totaal van de compositie.

Vanaf de patio is een relatie gelegd met de oudbouw, die dominant over de dakrand komt kijken. Het project ademt een bijzondere, eigen sfeer met meer dan elders mogelijkheid voor het ook buiten invullen van afscheidsrituelen.

De ogenschijnlijk iets te slanke kolommen van de colonnade wekken de suggestie van de vergankelijkheid van het leven. Het sobere materiaalgebruik en de kleurstelling ondersteunen de betekenis van de plek.

Ook hier enige kritische opmerkingen van de vakjury:

Het gebouw maakt een sterk front, maar is naar het oordeel van de vakjury niet op alle punten even sterk in zijn aansluiting met het bestaande en dominante complex van Van der Tak.

De vakjury constateert dat de schijnbaar evenwichtige court niet geheel consequent is in zijn opbouw en een niet aanwezige symmetrie suggereert.

4 Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) & Kunsthal KAdE

Adres: Smallepad 3 en 5

Architect: Navarro Baldeweg Asociados SL, Madrid (Juan Navarro Baldeweg)

Coarchitect: ADP architectuur, planning en design, Amsterdam (Wim Woensdregt)

Een monumentaal project nabij de oude Koppelpoort, dat internationale allure voor Amersfoort betekent, door het ontwerp van deze Spaanse architect en de invloed van de Scandinavische romantiek die vooral in het meeslepemde interieur zichtbaar is - Baldeweg werd geïnspireerd door Alvar Aalto. Het gebouw reageert met een briljant gebaar op zijn omgeving en oogt, ondanks zijn aanzienlijke massa, niet massaal. Met de gevoelige context van Zocherpark en oude stadspoort wordt respect omgegaan.

De glazen voorgevel maakt een duidelijk, maar geen zwaar gebaar naar de omgeving. De achterzijde is meer gesloten, passend bij de ligging aan het spoor, niet alleen door zijn vorm, maar ook door de materialisatie van bruine shingles. Het project is waarschijnlijk als cultureel duurzaam te beschouwen, mede door de schaal, de plek en de functie ervan - het gebouw biedt huisvesting aan de Rijksdienst die daarover gaat.

Een kritische kanttekening van de jury:

De jury merkt op dat de uitvoering van de horecafunctie van Kunsthal KAdE aan de rechterzijde van de gevel zwak is, zowel in de wijze van aanbouw - die ook letterlijk oogt als een aanbouw - als in materialisatie en detaillering. Het gezicht naar de belangrijke route langs het water is daardoor te bescheiden en niet helder. De detaillering van het gebouw, met name van de glazen gevel, doet vragen rijzen in termen van onderhoud en beheersbaarheid.

5 Tennisclubgebouw Vathorst

Adres: Olympus 26

Architect: OOKarchitecten, Amersfoort (Martin Timmerman, Robin van Rossum)

Ontwerp buitenruimte: IMOSS, Amersfoort (Gereon Bargeman)

Het ogenschijnlijk simpele programma van een tennisclub is op zorgvuldige wijze in een zeer strakke en elegante vormgeving neergezet. Het gebouw heeft daarbij de sfeer van een intiem clubgebouw behouden. Resultaat is een mooi, elegant en zakelijk gebouwtje met een goed op de functie afgestemde sfeer, helder gestructureerd en consequent gedetailleerd. Het getuigt van een sterk architectonisch concept met consequente keuzes, een trefzekere bewerking van de waardevolle klassieke paradigma's: 'form follows function' en 'less is more', waardoor een zeer herkenbare functionaliteit is ontstaan. Het project kent een zorgvuldige indeling. Ook de inpassing en relatie met de tennisvelden is zorgvuldige wijze gedaan.

Het resultaat is een vriendelijk en licht gebouw dat opbeurt en waar je de tennisballen bij hoort plokken en de dames en heren bij ziet zitten nippen aan de witte wijn vanaf het terras. Op stoelen die nog vervangen moeten worden overigens.

De lifecycle van het tennisclubgebouw is waarschijnlijk niet groot maar het gebouw zal geruime tijd uitstekend kunnen functioneren door de aansprekende, vitale uitstraling.

Extra vermeldingen

Hoewel niet behorend tot de definitieve selectie van 5, werd een aantal projecten door individuele juryleden nog apart genoemd. Deze projecten zijn in dit juryrapport als extra vermeldingen meegenomen.

Kwadrantwoningen

Adres: Orkaden 2 tm 80

Architect: Architectuur Bureau, Sluijmer en Van Leeuwen, Utrecht (Hans Sluijmer, Ronald Beer en Daan Briede)

Een prettige onderbreking van de nieuwe burgerlijkheid van Vinex Vathorst, modern in de doorbreking van het isolement van de voorstadbewoner en goed vormgegeven bovendien.

Bedrijfsverzamelgebouw
Adres: Terminalweg
Architect: MVRDV, Rotterdam

Eindelijk een goed en fris bedrijfsgebouw, een verademing in de zee van clichés die zo'n terrein ook in Amersfoort is. Goed nagedacht is er over het aansluitende terrein en *en passant* een parkeergelegenheid waarop je je als automobilist al op verheugt als je er naar toe rijdt. heldere wijze ingezet in de uiterlijke verschijningsvorm van het huis. Daardoor is een mooi gestructureerd en begrijpelijk bouwvolume ontstaan.

Woonhuis

Adres: Heideweg 74

Architect: Architectuurbureau Sluifmer en van Leeuwen, Utrecht

Een aangenaam woonhuis. Mooi van vorm en sfeer, zorgvuldig van materiaalkeuze en detaillering en een royale structuur van open en dichte vlakken. Het huis heeft een klassieke vorm met een nadrukkelijke tweezijdige kap, zonder dat het alleen maar een cliché is. De kleur van de gekozen materialen passen goed in de sfeer van de locatie en de constructie is op een

Kernwinkelgebied

Architect: DS landschapsarchitecten, Amsterdam

De inrichting van het kernwinkelgebied van Amersfoort past in de trend van soberheid en orde in de openbare ruimte, die de laatste jaren in veel binnensteden succesvol is toegepast. In Amersfoort blijkt deze 'formule' goed te werken, en er zijn daarbij ook mooie details aan te wijzen zoals de ligging van de richtinggevende gootlijnen en de bescheiden maar doeltreffende vormgeving van straatmeubilair. Alles bij elkaar vormt de herinrichting van het kernwinkelgebied een waardevolle vernieuwing van de binnenstad, waarbij de vormgeving getuigt van een liefdevolle aandacht voor details.

Stadstuin Nieuwland
Architectuur stedenbouw: diverse bureaus

Hier is een on-Nederlands woongebied gecreëerd dat een specifieke woontypologie, in het groen en aan water wonen zonder eigen tuin, koppelt aan een woonlandschap met een parkkarakter dat ook uitstekend matcht met de aangrenzende woningcomplexen op en aan de geluidwal. Plezierig woonklimaat. Het bijzondere karakter wordt ondersteund door de gekozen parkeeroplossing voor de bewoners, de aandacht voor de energiehuishouding en de architectonische vormgeving in materiaal en kleurgebruik.

BOOM!NG
AMERSFOORT
TIEN JAAR BOUWEN IN DE STAD

Vakjuryrapport

Verantwoording

Samenstelling rapport

De teksten in dit juryrapport zijn afkomstig van een vakjury die speciaal werd samengesteld ter gelegenheid van de tentoonstelling Boom!ng Amersfoort.

De vakjury bestond uit:

Max van Aerschot, stadsbouwmeester Haarlem

Wybe Nauta, stadsarchitect Assen

Ton Schaap, stadsstedenbouwer Enschede

Noud de Vreeze, stadsarchitect Amersfoort

Juryvoorzitter: Johanna van der Werff, KAdE Architectuurcentrum Amersfoort

Redactie: Johanna van der Werff

De tentoonstelling Boom!ng Amersfoort, tien jaar bouwen in de stad is een initiatief van KAdE Architectuurcentrum

KAdE Architectuurcentrum

Johanna van der Werff

Staflid Architectuur

KAdE Architectuurcentrum

Postbus 699

3800 AR AMERSFOORT

T 033 - 4603086

j.vanderwerff@kunsthalkade.nl

www.kunsthalkade.nl

Architectuurcentrum Amersfoort wordt ondersteund door de Alliantie Ontwikkeling, Stimuleringsfonds voor Architectuur Rotterdam, AG Nova Architecten, Amer/ruimtelijke ontwikkeling, Ansems Architecten, Architectenburo Archivice bv, Blokhuis Braakman Architectenbureau BNA, G84 landschapsarchitectuur, JINX Architecten, J.H.A. Leenders, Lithos, OOKarchitecten, Poolen Architecten, SVP Architectuur en Stedenbouw, Aad Trompert Architectuur en Stedenbouw, Willem van Winsen Architecten, Han van Zwieten Architecten BNA, 9°architecture Ook sponsor worden of een Architectuurcafe adopteren? Stuur een mail aan bovenstaand adres!

**KAdE, KAdE Architectuurcentrum, Mondriaanhuis, Armandomuseum en Museum
Flehite vormen samen de stichting Amersfoort in C**